

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNELANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN.

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 26 mei 2023 over de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het decreet van 26 mei 2023 over de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten zorgt voor de decretale verankering van de geldende werking over deze pacten. Bij deze wordt het bijgevoegde ontwerp van besluit voor principiële goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering. Dit ontwerp van besluit geeft verder uitvoering aan de bepalingen van het decreet over de Lokale Energie- en Klimaatpacten. Concreet worden de modaliteiten voor intekening, opvolging en uitbetaling bepaald.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Inhoudelijk structurelement: binnenlands bestuur

Beleidsdoelstelling:

De Vlaamse Regering wil inzetten op een duurzaam en ambitieus energie- en klimaatbeleid:

“Ook de Vlaamse en lokale overheden nemen hun verantwoordelijkheid en geven het goede voorbeeld. Net zoals de Vlaamse Overheid zullen gemeenten, steden, intercommunales, OCMW's, provincies en autonome gemeentebedrijven worden gevraagd dat zij hun broeikasgassen met 40% reduceren in 2030 ten opzichte van 2015 en vanaf 2020 per jaar een energiebesparing van 2,09% realiseren op het energieverbruik van hun gebouwenpark (inclusief technische infrastructuur, exclusief onroerend erfgoed).” (Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, p. 144)

“Het klimaat- en energiebeleid is een transversaal thema waarvoor de hele Vlaamse Regering verantwoordelijk is. De minister van Omgeving en Energie zal met haar beleid het goede voorbeeld geven en nodigt als coördinerend minister voor het klimaat- en energiebeleid, de overige ministers uit om binnen hun beleidsdomein gerichte en onderbouwde bijkomende maatregelen te formuleren en te nemen die een bijdrage leveren aan de Vlaamse energie- en klimaatdoelstellingen.” (Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030, p. 3)

“Klimaat, duurzaamheid, & innovatie. De economische relance moet tegelijk maximaal bijdragen aan het koolstofarmere maken van onze economie en samenleving, in lijn met de ambities en doelstellingen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 (Vlaamse Regering 09/12/2019), de lange termijn Klimaatstrategie 2050 (Vlaamse Regering 20/12/2019) en de lange termijn renovatiestrategie 2050 (Vlaamse Regering 29/05/2020)”. (Relanceplan Vlaamse Regering - Vlaamse Veerkracht, p. 20)

Ook op het niveau van de Europese Unie wordt in het ‘Fit for 55’-pakket van de Europese Commissie Europese regelgeving in overeenstemming gebracht met de doelstelling van de Europese Unie om in 2030 de netto-uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55% te verminderen ten opzichte van 1990.

Op 4 juni 2021 werd het besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact definitief goedgekeurd. Dit gaf de start aan het eerste Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP 1.0) dat inspeelt op de bovengenoemde beleidsdoelstellingen. Het LEKP 1.0 formuleert 16 doelstellingen waar de steden en gemeenten zich voor kunnen engageren; deze worden verdeeld in algemene doelstellingen en vier werven, en lopen tot ten laatste 2030. De vier werven zijn de volgende: vergroening, energie, mobiliteit en regenwater. Ook aan de kant van de Vlaamse overheid werden er engagementen vastgelegd, zoals: de financiering naar de deelnemende steden en gemeenten en de opvolging van een structurele mededeling aan de Vlaamse Regering waarin hindernissen die de steden en gemeenten ondervinden bij het nastreven van de doelstellingen in het LEKP 1.0.

De Vlaamse Regering nam op 5 november 2021 extra maatregelen bovenop het reeds bestaande Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 om de klimaatverandering tegen te gaan. Verschillende van deze extra maatregelen leidden tot een aanscherping van de doelstellingen van het LEKP. Op 8 juli 2022 werd het Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2022 definitief goedgekeurd. Dit gaf de start aan het tweede Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP 2.0), met vijf aangescherpte doelstellingen.

Op 16 december 2022 werd het Lokaal Energie- en Klimaatpact versterkt met een addendum (LEKP 2.1) met nieuw engagementen, zoals een thematisch wijkverbeteringscontract, de toegang voorzien tot energiegemeenschappen, het verdubbelen van de doelstelling rond participatieve hernieuwbare energie en het voorzien van een renovatieadvies op maat van elke bewoner die deelneemt aan een klimaattafel.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Vorige beslissingen

- Op 4 juni 2021 keurde de Vlaamse Regering het eerste Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP 1.0) met de Vlaamse steden en gemeenten goed. Het bijhorend BVR legde de eerste toekenning van een subsidie vast aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van de doelstellingen onder het Lokaal Energie- en Klimaatpact;

- Op 8 juli 2022 keurde de Vlaamse Regering het tweede LEKP (LEKP 2.0) goed, met een aanscherping van de klimaatambities van LEKP 1.0, samen met de BVR en subsidiëring ter uitvoering ervan.
- Op 16 december 2022 keurde de Vlaamse Regering een addendum op het tweede LEKP (LEKP 2.1) goed. Ook hier worden de klimaatambities aangescherpt, samen met BVR en voorziene subsidiëring.
- Op 26 mei 2023 werd het ontwerpdecreet over de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering (zie VR 2023 2605 DEC.0032).

Wetgevingstechnisch- en taaladvies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/215 van 2 juni 2023.

RIA

Het bijgaand ontwerp van decreet valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringsimpactanalyse (RIA), gelet op het ontbreken van vrije beleidsruimte ingevolge het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024.

Advies Raad van State

Op 9 augustus 2023 werd een adviesaanvraag ingediend bij de Raad van State. Er werd verzocht om de behandeling van deze adviesaanvraag binnen een termijn van dertig dagen. Die termijn verstreek op 8 september 2023.

Op 16 augustus 2023 liet de Raad van State weten dat, gelet op het grote aantal adviesaanvragen dat de Raad van State te verwerken krijgt, de adviesaanvraag met toepassing van artikel 84, § 4, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, onttrokken werd aan de afdeling Wetgeving en van de rol werd afgevoerd.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De zorg voor het klimaat is een grote uitdaging waarvoor wereldwijd actie nodig is, zoals benoemd onder 1.A. Vlaanderen gaat uit van ambitieuze en realistische doelstellingen om zijn omslag naar een klimaatneutrale en duurzame samenleving te bewerkstelligen. Deze doelstellingen kunnen het best lokaal gerealiseerd worden in samenwerking met burgers, verenigingen en ondernemingen. Om te voldoen aan de doelstellingen vastgelegd in onder andere het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030, werden de verschillende visies gekoppeld aan een pakket van concrete maatregelen. Dit gebeurde tot nu toe in de 3 bovenvermelde pacten.

In de concrete maatregelen van de lokale energie- en klimaatpacten is enerzijds de voorbeeldfunctie van een overheid te vinden (bijvoorbeeld het energiezuiniger maken van het eigen patrimonium), en wordt anderzijds gebruik gemaakt van de nabijheid van een stad of gemeente om van haar burgers en private instellingen engagementen te vragen. Het Vlaamse niveau heeft voor de vervulling van deze beide rollen belangrijke troeven in handen; namelijk een helikopterzicht op de situatie en het feit als hefboom te kunnen fungeren om zaken op de rails te zetten of met andere beleidsniveaus hierover in overleg te gaan. De lokale energie- en klimaatpacten beogen een partnerschap tussen het Vlaamse en het lokale niveau en slaan een brug tussen het Europese Burgemeestersconvenant en de lokale doorvertaling.

De pacts bevatten, naast een aantal mitigatie- en adaptatiedoelstellingen, ook (financiële) engagementen die worden opgenomen door de steden en gemeenten en de Vlaamse overheid. Zo engageert de Vlaamse overheid zich om (onder andere) de transitie in het energie- en klimaatbeleid te versnellen, ondersteuning te bieden aan lokale besturen en actief mee te werken aan het wegwerken van mogelijke hindernissen die lokale besturen ondervinden bij het realiseren van hun LEKP-ambities.

De pacts voorzien daarnaast in een goede opvolging en stroomlijning van de diverse engagementen. De Vlaamse Regering moet rekening houden met de verscheidenheid aan lokale contexten waarbinnen verschillende prioriteiten kunnen naar boven komen. De meeste doelstellingen die de uiteindelijke lokale energie- en klimaatpacts beogen, hebben een einddatum in 2030. De steden en gemeenten kiezen autonoom op welke doelstellingen prioritair zal worden ingezet. Finaal moeten alle doelstellingen in 2030 bereikt zijn. De voortgang wordt geregistreerd, waardoor het mogelijk wordt het (hefboom)effect van deze subsidiëring te monitoren.

De Vlaamse Regering kan onder het decreet jaarlijks binnen de beschikbare begrotingskredieten een subsidie toekennen aan de Vlaamse gemeenten voor lokale energie- en klimaatacties onder de lokale energie- en klimaatpacts (artikel 3). Dit uitvoeringsbesluit legt de gedelegeerde modaliteiten verder vast.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel bepaalt de manier waarop gemeenten hun ondertekening van de lokale energie- en klimaatpacts melden aan het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Artikel 2

Dit artikel bepaalt de termijn waarop de gemeente de jaarlijkse rapportering, zoals vermeld in artikel 7 van het decreet, moet uitvoeren.

Artikel 3

Om de financiële controle conform de begrotingsakkoorden, de Algemenebepalingenwet en de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën te kunnen uitvoeren, kan het Agentschap Binnenlands Bestuur extra informatie opvragen bij de gemeenten.

Artikel 4

Dit artikel bepaalt het moment van uitbetaling van de jaarlijkse subsidies.

Artikel 5

Dit artikel belast de Vlaamse minister van binnenlands bestuur en stedenbeleid met de jaarlijkse vaststelling en bekendmaking

Artikel 6

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Toelichting

De Vlaamse Regering kan onder het decreet en bijhorend uitvoeringsbesluit jaarlijks binnen de beschikbare begrotingskredieten een subsidie toekennen aan de Vlaamse gemeenten voor lokale energie- en klimaatacties onder de lokale energie- en klimaatpacten. Een bedrag van 10.000.000 euro wordt voorzien op begrotingsartikel SJ0-1SMC2GA-WT.

Inspectie van Financiën

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 2 juni 2023.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd verleend op 03/07/2023.

B. ESR-TOETS

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het decreet, en bijgevolg het uitvoeringsbesluit, hebben een impact op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid. Deze tijdelijke en structurele personeelsinzet, bedoeld voor het opvolgen van het LEKP, werd op 31 maart 2023 goedgekeurd door de Vlaamse regering (zie VR 2023 3103 DOC.0371/1BIS).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De gemeenten engageren zich om een aanzienlijke bijkomende inspanning te doen voor het realiseren van de klimaatdoelstellingen. Zo is er voor de lokale energie- en klimaatpacten bijkomende inzet nodig vanuit de deelnemende gemeenten om lokale klimaatacties uit te voeren in het nastreven van de vooropgestelde doelstellingen, dit zowel op vlak van personeel als financieel. De gemeenten zijn evenwel niet verplicht om in te stappen.

Er is geen impact op de provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Nadat de Vlaamse Regering dit besluit goedkeurt, zal de Vlaamse Regering jaarlijks de periode bekend maken waarin gemeenten die nog niet hebben ingetekend in de lokale energie- en klimaatpacten hun ondertekening aan het Agentschap Binnenlands Bestuur kunnen bezorgen.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van het decreet van 26 mei 2023 over de subsidiëring van de lokale energie- en klimaatpacten

2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Gwendolyn RUTTEN

Bijlagen:

- 1. Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0;
- 2. Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0;
- 3. Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1;
- 4. Brief van de Raad van State van 16 augustus 2023.